

**СПРАВА «ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ZAKARPATTA REGIONAL UNION OF CONSUMER COOPERATIVES AND OTHERS v. UKRAINE)**

(заява № 65719/10 та 2 інші заяви)

У різні періоди перша організація-заявниця та дві інші заявниці були учасниками різних господарських проваджень. Рішення судів першої, апеляційної та касаційної інстанцій не задовольнили заявників.

29 грудня 2009 року перша організація-заявниця подала до Вищого господарського суду України (далі – ВГСУ) повторну касаційну скаргу на попередню постанову ВГСУ. Скаргу було адресовано Верховному Суду України як касаційному суду другої інстанції. 31 травня 2010 року ВГСУ повернув повторну касаційну скаргу першої організації-заявниці із зазначенням, що Конституційний суд України у своєму рішенні від 11 березня 2010 року встановив, що конституційний статус Верховного Суду України не передбачає наділення його законодавцем повноваженнями суду касаційної інстанції щодо рішень вищих спеціалізованих судів. Отже, постанови (ухвали) вищого спеціалізованого суду касаційному оскарженню до Верховного Суду України не підлягають.

22 березня 2010 року друга заявниця подала повторну касаційну скаргу на ухвалу ВГСУ у своїй справі, яку було повернуто з тих самих підстав, що і першій організації-заявниці.

08 квітня 2010 року третя заявниця подала касаційну скаргу до ВГСУ на його попередню постанову. Касаційну скаргу було адресовано Верховному Суду України. 11 червня 2010 року ВГСУ повернув касаційну скаргу третьої заявниці з тих самих підстав, що і першій організації-заявниці та другій заявниці.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) усі заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на те, що їх свавільно позбавили доступу до Верховного Суду України; у заяві № 65719/10 перша організація-заявниця також на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку та за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з поверненням її повторної касаційної скарги ВГСУ.

Розглянувши скаргу першої організації-заявниці на відсутність доступу до суду, Європейський суд зауважив, що повторна касаційна скарга першої організації-заявниці була повернута через п'ять місяців після її подання. За цей час жодних дій вжито не було, хоча процесуальне законодавство встановлювало десятиденний строк з моменту подання касаційної скарги для направлення ВГСУ звернення сторони провадження разом з матеріалами справи до Верховного Суду України. В контексті зазначеного Європейський суд визнав, що внаслідок невиправданої затримки у розгляді повторної касаційної скарги першої організації-заявниці, поданої до ухвалення рішення Конституційним Судом України, обмеження права організації-заявниці на доступ до суду не було передбачуваним та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

У заявах № 42520/10 та № 54581/10 Європейський суд зауважив, що юридична ситуація другої та третьої заявниць відрізнялася від ситуації першої організації-заявниці, і вони не можуть стверджувати про наявність у них очікувань, що їхні повторні касаційні скарги, подані 22 березня та 08 квітня 2010 року відповідно, після ухвалення рішення Конституційного Суду України від 11 березня 2010 року, були б прийняті до розгляду. Європейський суд вказав, що скарги другої та третьої заявниць на стверджуване порушення їхнього права на доступ до Верховного Суду України є явно необґрунтованими та відхилив їх відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

Щодо скарги на необґрунтовану тривалість провадження, Європейський суд зазначив, що затримки у провадженні сталися або внаслідок власних дій першої організації-заявниці і держава не несла за них відповідальність, або не свідчать про наявність необґрунтованих затримок, та констатував відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Щодо скарги першої організації-заявниці на відсутність ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з поверненням її повторної касаційної скарги ВГСУ Європейський суд зробив висновок, що

немає необхідності розглядати справу за статтею 13 Конвенції, оскільки вимоги цієї статті є менш суворими, і в цьому випадку поглинаються положеннями пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* прийнятною заяву № 65719/10, а заяви № 42520/10 та № 54581/10 – неприйнятними;

3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з правом на доступ до Верховного Суду України організації-заявниці у заяві № 65719/10;

4. *Постановляє*, що не було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з необґрунтованою тривалістю провадження у заяві № 65719/10;

5. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу організації-заявниці за статтею 13 Конвенції у заяві № 65719/10;

6. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити 1 500 (одна тисяча п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися організації-заявниці у заяві № 65719/10, в якості компенсації судових та інших витрат, понесених під час провадження у Суді; ця сума має бути сплачена на банківський рахунок представника організації-заявниці, пана М. Тарахкала, і бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. *Відхиляє* решту вимог першої організації-заявниці щодо справедливої сатисфакції».